

Lørenskogmodellen – en foreldreaktiv tilvenning i barnehagen

Innhold

Lørenskog modellen – en foreldreaktiv tilvenning	4
Rutiner for god og trygg tilvenning:	4
Bakgrunn/teorigrunnlag for Lørenskogmodellen..	5
Tilknytningsteori	5
Tilknytningsperson	7
Foreldreaktiv tilvenning	7
Tilvenningssamtale	8

FORORD:

Jeg ønsker dere velkommen til en barnehageplass i Lørenskog kommune.

Hvert år begynner ca. 800 barn i barnehager i Lørenskog. Det er en stor overgang for barn og foresatte når barnet begynner i barnehagen. De minste barna har frem til de skal begynne i barnehagen hatt foresatte som sine viktigste omsorgspersoner. Derfor er det viktig at barnehagene har gode og trygge rammer for at overgangen til barnehagen skal bli så god som mulig. De første årene er de mest avgjørende i et menneskes liv, og danner grunnlag for all videre læring og utvikling. Lørenskogmodellen sikrer at foresatte og barnehagepersonalet sammen gir den beste starten i barnehagen.

Signy Fredriksen, barnehagesjef

Lørenskog 04.mai 2020.

Lørenskogmodellen – en foreldreaktiv tilvenning

Hovedmålsettingen er å gi barna en god oppstart på barnehagelivet. Vi ønsker å oppnå dette gjennom å organisere tilvenningen på en slik måte at barna får etablere en trygg relasjon til en voksen i barnehagen, før foreldrene lar barnet være i barnehagen uten dem.

En god dialog og et nært og godt samarbeid mellom barnehagen og foresatte er viktige suksessfaktorer for en god og trygg tilvenning. God informasjon til foresatte om hva tilvenning i barnehagen innebærer for barnet og hva som forventes, er viktig. Lørenskog er en flerkulturell kommune. Barnehagene har barn fra mange ulike språkgrupper, og vi benytter tolk ved behov.

Første del i dette heftet redegjør for kunnskapsgrunnlaget for Lørenskogmodellen og teorier om tilknytning. Lørenskogmodellen stiller krav til systematikk og rutiner, og den enkelte barnehage planlegger i tråd med dette.

Rutiner for god og trygg tilvenning:

- Informasjon om Lørenskogmodellen sendes ut ved tildeling av barnehageplass.
- Kveldsseminar for foresatte om modellen og Trygghetssirkelen før oppstart.
- Besøk i barnehagen for barn og foreldre før oppstart.
- Foreldremøte i barnehagen før oppstart.
- Alle barn skal ha en tilknyttingsperson.
- Ved oppstart er foresatte til stede sammen med barnet i minimum 5 dager. Dag 6 – 10 skal barnet ha korte dager ca. 08.00 – 15.00
- Foresatte har ansvar for barnet i lek, stell og måltid og deltar aktivt i praktiske oppgaver på avdelingen.
- Foresatte skal ha tilvenningssamtale med pedagogisk personell.
- Samtaleguide om barnets morsmål.

Barn som overflyttes innad i barnehagen omfattes av Lørenskogmodellen. Barnehagen skal i samarbeid med foresatte legge til rette for at barnet får en trygg og god start på ny avdeling:

- Foreldremøte – foresatte gjøres kjent med barnehagens rutiner og hvordan de legger til rette for en trygg og god overgang.
- Foresatte og barnehage samarbeider og har dialog rundt valg av avdeling.
- Overgangssamtale fra «gammel» til ny avdeling.
- Hospitering – tilknyttingsperson/barn.

- Foreldrekafe på ny avdeling.

Barn som overflyttes mellom barnehagene omfattes også av Lørenskogmodellen. Ved overflytting utenfor hovedopptaket gjelder følgende rutiner:

- Foreldresamtale i nåværende barnehage – informasjon deles med ny barnehage.
- Besøk for barn og foresatte i ny barnehage.
- Ved oppstart gjelder Lørenskogmodellen – en foreldreaktiv tilvenning.

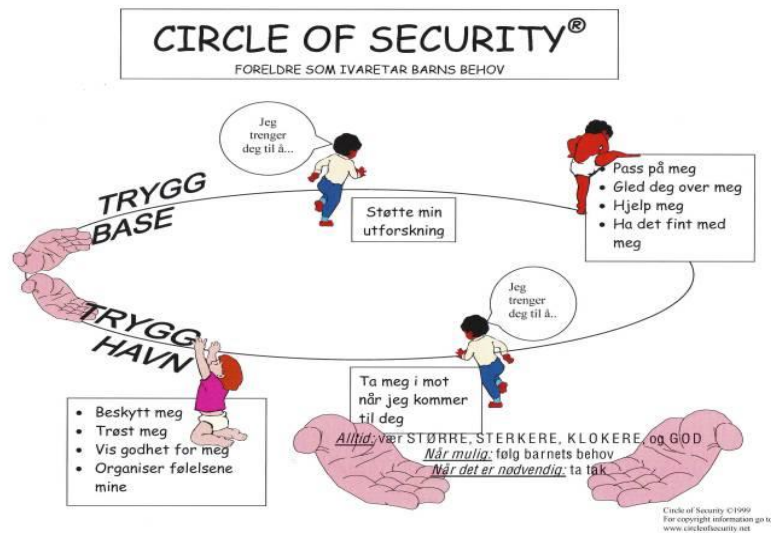
Bakgrunn/teorigrunnlag for Lørenskogmodellen

Modellen er basert på nyere forskning. De første to til fire uker etter oppstart i barnehagen, synes å være særlig stressende for småbarn. Dette viser studier som har målt barnas nivå av stresshormonet cortisol i løpet av barnehagedagen (Ahnert mfl 2004, Rauh, Ziegenhaim, Muller & Wijnroks 2000). I dagene der foreldrene er i barnehagen sammen med barnet, er imidlertid stressnivået lavere, noe som viser hvor viktig foreldrene er for barnet i tilvenningsperioden (Ahnert mfl2004). Rauh mfl (2000) fant at barnets tilvenning til barnehagen gikk langt bedre når en av foreldrene kunne være i barnehagen i flere dager, og tilvenningen foregikk på en fleksibel måte tilpasset barnets behov og reaksjoner. Denne kunnskapen har fått betydning for hvordan vi organiserer og tilrettelegger den første tiden i barnehagen. Foreldrenes rolle og deres betydning for barnets tilpasning til barnehagelivet har vært vesentlig i arbeidet med å utvikle vår tilvenningsmetode.

Tilknytningsteori

Tilknytningsteori anses i dag for å være den viktigste psykologiske teorien som omhandler samspillet mellom barn og foresatte eller andre omsorgspersoner. (Broberg, Broberg og Hagström 2014). Teorien beskriver omsorgspersonens vilje og evne til å støtte barnets behov for både å få beskyttelse, trøst og trygghet og for å få utforske verden. Trygghets sirkelen er en modell som har som mål å fremme god tilknytning mellom barn og omsorgsperson. Modellen er utviklet av Cooper, Hoffman, Powell og Marwin som grunnlag for arbeid med en pedagogisk praksis som fremmer trygg tilknytning og en god tilvenning i barnehagen. Modellen gjør det lettere å analysere og tolke barns adferd, følelser og behov og bidrar til at barn blir tryggere og utvikler god selvregulering og sosial kompetanse. Den øverste delen av sirkelen representerer et barns behov når det utforsker; “pass på meg”, “fryd deg over meg”, “hjelp meg” og “ha det

gøy sammen med meg”. Den nederste delen av sirkelen representerer et barns behov når tilknytningsadferden er aktivert; “beskytt meg”, “trøst meg”, “vis meg godhet” og “organiser følelsene mine”.

«Å dekke barns følelsesmessige behov for kontakt med en voksen som alltid er til stede, er en avgjørende forutsetning for læring. For å dekke barns under-liggende behov kreves det en nøkkel for å knekke koden i adferdskommunikasjonen deres. Trygghets sirkelen er nettopp en slik nøkkel til forståelse av barns grunn-leggende relasjonsbehov og er en nyttig veiledning for voksne som skal lære barns behov for tilknytning, beskyttelse og trøst samt deres behov for utforskning og mestring» (Brandtzæg, Torsteinson og Øiestad, 2013)

Tilknytningsperson

Alle barn får en tilknytningsperson når de begynner i barnehagen. Tilknytningsperson har ansvar for å etablere nær relasjon til barnet og være barnets trygge havn i barnehagen jfr. Trygghetssirkelen. For å etablere gode og nære relasjoner mellom barn og tilknytningspersonen, må de være mye sammen. For at tilknytning skal skje, kreves det tid, engasjement, følelsesmessig investering og kontinuitet mellom ansatte og barn.

Tilknytningspersonen nærmer seg barnet gradvis, og foreldrene hjelper personalet til å forstå barnet og måten det formidler seg på. Barna får bruke den tid de trenger i denne prosessen og de voksne på avdelingen vil befinne seg mye på gulvet sammen med barna. Det er helt naturlig at barnet blir lei seg når foresatte går. Tilknytningspersonen skal anerkjenne barnets følelser, trøste og fortelle at de kommer tilbake.

Personalet i barnehagen skal være opptatt av å møte barn på en likeverdig måte, men ikke lik måte. Å behandle alle likt er ikke likeverdighet. Likeverdighet handler om å vise respekt for alle barns ulikheter. Barna i barnehagen skal bli sett, hørt og respektert på en empatisk og anerkjennende måte.

Foreldreaktiv tilvenning

Det er foresatte som kjenner barnet best. De kjenner til alle uttrykkene barnet har, hva det betyr og hva barnet trenger. For personalet i barnehagen er det nyttig å se barnet sammen med sine foreldre. Det gir informasjon om blant annet barnets vaner og måte å kommunisere på, og at personalet besitter denne kunnskapen vil senere bidra til å gjøre barnets hverdager i barnehagen bedre. Foreldrene skal «oversette» sine barn.

Foresatte steller barnet sitt de første dagene og sitter sammen med det under måltider, aktiviteter og lek. Tilknytningspersonen vil være i nærheten for å bli kjent med barnet. For foreldrene er det nyttig å se hvordan dagsrytmen i barnehagen fungerer og hvordan dagene er. Det vil også være en tilvenningssamtale, der foresatte kan fortelle om barnets behov og barnehagen kan informere om rutiner og innhold. Etter hvert som personalet involverer seg mer og mer i rutinene rundt barnet, kommer foresatte til å bidra med praktiske ting som må gjøres på en avdeling, for eksempel rydde etter måltid. Dette for at personalet skal kunne konsentrere seg mest mulig om kontakten med barnet. Etter en stund og etter avtale med personalet, kan foresatte forlate barnet, slik at barnet kan være alene sammen med personalet, men ikke lenger unna enn møterom/grupperom. Foresatt skal alltid si fra til

barnet når de går. Selv om barnet blir lei seg og gråter, er det likevel tryggere for barnet å vite hva som skjer.

I de første ukene bør barna ha kortere dager. Tilvenningsperioden er en periode med mange nye inntrykk og opplevelser. Kortere dager bidrar til at barnet blir mindre sliten. Noen barn som har «rask tilvenning» fra begynnelsen, kan på lengre sikt ha vanskelig for å finne seg til rette. De kan få reaksjoner to, tre uker etter oppstart, når de forstår at *her* skal de faktisk være. Andre reaksjoner hos barnet er at de uttrykker følelser som for eksempel tristhet eller gråt når foreldrene henter barnet. Dette er naturlige reaksjoner og kan bety at barnet ikke er helt trygt i sine nye omgivelser, og at følelsene tar overhånd når de ser sine foreldre.

De ansatte skal lære mange barn og foreldre å kjenne på relativt kort tid. Det kan være mye informasjon å fordøye både for barn, foreldre og ansatte. Vi håper at alle har forståelse for dette, slik at perioden blir positiv for alle parter. Det er lurt å legge opp til rolige ettermiddager hjemme uten aktiviteter i oppstartsfasen. Investering i tid og gode relasjoner med nye barn og foreldre, vil ha en positiv ringvirkning for barnet i forhold til læring og utvikling, og ikke minst for det videre foreldresamarbeidet. Barnehagen ser frem til et nært og godt samarbeid med foresatte. Barnehagen oppfordre foresatte til å ta kontakt dersom det er noe dere lurer på. Kom gjerne med innspill og ønsker for hvordan barnehagen kan gjøre barnehagehverdagen bedre for barnet og dere foresatte.

Tilvenningssamtale

Tilvenningssamtale mellom foresatte og pedagogisk personell er en rutine for å sikre trygg og god overgang mellom hjem og barnehage. Målet med samtalen er å bli bedre kjent med barnet og dere foresatte. Dette er en del av tilvenningsmodellen og skal være med på å danne et godt grunnlag for trygg tilknytning. Mange av spørsmålene er hentet fra ASQ: SE (Ages and Stages Questionnaire: Social Emotional), som er et kartleggings skjema som brukes på alle helsestasjoner og barnehager i Lørenskog for å kartlegge barnets sosiale og emosjonelle utvikling.

Skjemaet deles ut i forkant av samtalen slik at foresatte kan forberede seg. Pedagogisk personell på avdelingen gjennomfører tilvenningssamtalene og støttepunktene er tenkt som tips til hva vi ønsker svar på.

TILVENNINGSSAMTALE (for 1- og 2-åringer)

Barnets navn: _____ Dato for samtale: _____

Foresatte til stede: _____

Samtalen er utført av: _____

Barnets tilknytningsperson i barnehagen: _____

Hvordan har tilvenningen gått så langt?

Hvordan føler du deg mottatt av personalet, føler du deg godt ivaretatt?

Barnets historie, viktige hendelser i barnets liv så langt (spedbarnstid, tilknytning, bytte av barnehage mm).

Hvordan vil du beskrive barnet ditt?

Ler og smiler barnet til deg? Hva liker barnet ditt spesielt godt å gjøre eller leke med? Liker han/hun leker som «borte -titt-tei»? Er det spesielle sanger barnet ditt liker? Er barnet interessert i ting rundt seg som leker, mennesker og mat? Hvordan uttrykker barnet seg verbalt (pludrer, ord, setninger)?

Hvordan uttrykker barnet seg følelsesmessig?

Hvordan uttrykker barnet ditt at det er sultent, har det vondt, trenger trøst osv.? Er det noe barnet ditt er redd for? Ser barnet etter deg når fremmede nærmer seg? Forsikrer barnet seg om at du er i nærheten når det utforsker nye steder? Når barnet er urolig, kan det roe seg selv innen en halv time? I tilfelle hvordan? Hvordan roer du barnet ditt? Hvordan reagerer barnet på å få klemmer eller kos? Gråter, skriker eller har barnet raserianfall i lange perioder? I tilfelle hvor lenge?

Måltider:

Beskriv måltidene hjemme (sitter barnet ved bordet, spiser det selv, regulerer det selv sitt inntak av mat osv.).

Soverutiner:

Hvor mange timer sover barnet ditt i løpet av et døgn? Har barnet problemer med å sove når det er hviletid eller om natten? Hvordan roer du barnet dersom det våkner igjen på natten?

Hvordan opplever du foreldrerollen?**Er det noe ved barnet ditt som uroer eller bekymrer deg?****Annen informasjon som det er viktig at barnehagen får beskjed om som kan ha betydning for barnets tilvenning:**

Familiesituasjonen/barnets livssituasjon. Bor foreldrene sammen eller hver for seg? Er det spesielle hensyn vi skal ta i forbindelse med dette? Familiens kontaktnett – familie og venner. Er barnet vant til å passes av andre/være sammen med andre? I tilfelle hvem? Har det vært vanskelige/belastende situasjoner i familien f.eks. sykdom, enten akutt eller over tid? Har familien vært eller er i samarbeid med andre instanser, som for eksempel helsestasjonen, PP-kontoret eller barnevernet?

Underskrifter:

Foresatt:

Pedagogisk leder/barnehagelærer:

Dato:

Foresatt:

TILVENNINGSSAMTALE (for 3-5-åring)

Barnets navn: _____

Dato for samtale: _____

Foresatte til stede: _____

Samtalen er utført av: _____

Barnets tilknytningsperson i barnehagen: _____

Hvordan har tilvenningen gått så langt?

Hvordan føler du deg mottatt av personalet, føler du deg godt ivaretatt?

Barnets historie, viktige hendelser i barnets liv så langt.

(spedbarnstid, tilknytning, bytte av barnehage mm)

Hva er det som gir deg størst glede ved barnet ditt?

Hva liker dere å gjøre sammen?

Hvordan vil du beskrive barnet ditt?

Hva liker barnet ditt spesielt godt å gjøre eller leke med?

Hvordan uttrykker barnet seg følelsesmessig?

Måltider:

Beskriv måltidene hjemme (sitter barnet ved bordet, spiser det selv, regulerer det selv sitt inntak av mat osv.).

Søvnrutiner:

Hvor mange timer sover barnet ditt i løpet av et døgn? Har barnet problemer med å sove om natten?

Selvstendighet:

Bleieavvenning, påkledning, renslighet

Hvordan opplever du foreldrerollen?**Er det noe ved barnet ditt som uroer eller bekymrer deg?****Annen informasjon som det er viktig at barnehagen får beskjed om som kan ha betydning for barnets tilvenning:**

Familiesituasjonen/barnets livssituasjon. Bor foreldrene sammen eller hver for seg? Er det spesielle hensyn vi skal ta i forbindelse med dette? Familiens kontaktnett – familie og venner. Er barnet vant til å passes av andre/være sammen med andre? I tilfelle hvem? Har det vært vanskelige/belastende situasjoner i familien f.eks. sykdom i familien, enten akutt eller over tid? Har familien vært eller er de allerede i samarbeid med andre instanser, som for eksempel helsestasjonen, PP-kontoret eller barnevernet?

Underskrifter:

Foresatt:

Pedagogisk leder/barnehagelærer:

Dato:

Foresatt:

Litteratur:

Broberg A, Broberg M. og Hagestrøm B. (2014) *Tilknytning i barnehagen: Hva betyr trygghet for lek og læring?*

Brandzæg I, Torsteinsons S og Øiestad G (2013) *Se barnet innenfra: hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen.*

Powell B, Cooper G, Hoffman K og Marwin B (2015) Trygghetssirkelen – en tilknytningsbasert intervensjon.

(Ahnert mfl 2004, Rauh, Ziegenhaim, Muller & Wijnroks 2000).

Linker:

"Når små barn begynner i barnehagen". Artikkel i Første Steg nr 1/2012 av May Britt Drugli og Anne Mari Undheim.